

# RAAMATUKOGUD KUI KIRJAOSKUSE IGIPÕLISED EESTKÕNELEJAD: BALTI RIIKIDE MANIFEST

Muutuvas maailmas edukalt hakkamasaamiseks vajavad inimesed erinevat tüüpi kirjaoskust – lugemisoskust, digitaalset-, meedia- ja infokirjaoskust ning finants-, keskkonna- ja tehnoloogilist kirjaoskust. Need oskused toetavad kriitilist mõtlemist, aitavad seista oma õiguste eest, tunda sidet kogukonnaga ja olla kohanemisvõimelised.

Olukorras, kus peame saama hakkama tehisintellekti ja aina suureneva digilõhega, kus meilt eeldatakse aina uusi oskusi ja geopoliitilised pinged kasvavad, on üha olulisem toetada erinevate kirjaoskuste omandamist.

Balti riikide raamatukoguhoidjad on ühiselt sõnastanud visiooni raamatukogude rollist:

## 1. RAAMATUKOGUD ON KIRJAOSKUSE IGIPÕLISED EESTKÕNELEJAD.

Raamatukogud mitte ainult ei säilita teadmisi ja dokumente, vaid aitavad inimestel erinevaid kirjaoskusi täiustada ja pakuvad elukestvat õpet.

## 2. RAAMATUKOGUD ON KAASAVAD JA LIGIPÄÄSETAVAD.

Raamatukogud panustavad sellesse, et õppimisel ei oleks takistusi, pakkudes vahendeid ja tuge igas vanuses, erineva tausta ja võimetega inimestele, arvestades ka puudega ja tõrjutud kogukonna liikmetega.

## 3. RAAMATUKOGUD ÄRGITAVAD UUDISHIMU JUBA LAPSEEAS.

Raamatukogud aitavad lastel avastada lugemisrõõmu ja on peredele toeks elukestva õppija kasvatamisel.

## 4. RAAMATUKOGUD VÕTAVAD OLULISTES KÜSIMUSTES SEISUKOHA.

Raamatukoguhoidjad tunnevad end kohustatuna avaldada olulistel teemadel arvamust – alates inimõiguste ja demokraatia kaitsmisest kuni väärinfo leviku takistamiseni –, tagades raamatukogu nähtava osaluse avalikus elus.

## 5. RAAMATUKOGUD TOIMIVAD TIHEDA VÕRGUSTIKUNA.

Raamatukoguvõrk on toimiv ja arenev nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil, tagades üldise juurdepääsu raamatukoguteenusetele olenemata kasutaja asukohast. Kooliraamatukogud pakuvad lastele õppimisel olulist tuge.

## 6. IGAS RAAMATUKOGUS ON PROFESSIONAALNE RAAMATUKOGUHOIDJA.

Igas raamatukogus, olgu see suur või väike, töötavad koolitatud spetsialistid, kes on kasutajatele abiks, toetavad oluliste kirjaoskuste omandamist ja tugevdavad kogukonna sidusust.

## 7. RAAMATUKOGUHOIDJAD TÄIENDAVALD OMA ERIALAOSKUSI JA ON UUENDUSMEELSE.

Raamatukoguhoidjad täiendavad ja koolitavad end, kasutavad uusi tehnoloogiaid, kohanedes ühiskonna muutuvate ootustega ja tagades nii erialase pädevuse ning valmisoleku muutusteks.

## 8. TULEVASED RAAMATUKOGUHOIDJAD SAAVAD KÕRGKOOLIDES KVALITEETSE HARIDUSE.

Kõrgkoolid pakuvad sisukaid kaasaegseid õppekavasid tulevaste raamatukoguhoidjate ettevalmistamiseks ja heal tasemel täiendkoolitust juba töötavatele raamatukoguhoidjatele.

## 9. RAAMATUKOGUD ON VÕTMETÄHTSUSEGA PARTNERID ERINEVATE TEGEVUSTE VÕIMESTAMISEL.

Raamatukogud teevad koostööd koolide, ülikoolide, kodanikuühenduste ja valitsusasutustega, et võimestada algatatud tegevusi kogukonnas ja tõhustada nende mõju.

## 10. BALTI RIIKIDE RAAMATUKOGUHOIDJAD TEEVAD AKTIIVSET KOOSTÖÖD.

Raamatukoguhoidjad panustavad nii Balti riikides kui ka laiemalt koostöösse, luues tugevaid erialavõrgustikke, kus vahetada ideid, jagada kogemusi ja katsetada uuenduslikke võtteid.

Sellisena näeme me oma vastutust: raamatukoguhoidjatena usume, et raamatukogud on kirjaoskuse edendamisel võtmetähtsusega. Kutsume otsustajaid ja raamatukogutöötajaid üles toetama raamatukogude rolli tõhusama kirjaoskuse omandamisel Balti riikides.